

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marșia, Joi și Sâmbata

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond — și timbru de 60 fl. pentru fie-care publicare.

După alegeri.

În anul acesta s'au reconstituit organele bisericesti în întrégă metropolia ortodoxă română din Ungaria și Transilvania.

Intrégă biserica viuă s'a pus deci în o mișcare febrilă, și noi accentuăm folositoare bisericeii, și instituțiilor ei.

Sublim ideal a suris părinților nostri, când au pus biserica pe bazele actuale, când a deschis teren de mănăsa activitate tuturor elementelor bune din organismul bisericeii.

A întruni clerul și poporul la o lucrare comună, a concentra puterile la o unică lucrare armonică și cu scop, a le face tôte la lumina zilei, cu conlucrarea celor mai vrednici din parohie, sub controla publică a întregii obște bisericesci, ca prin acésta să se încălzescă la lucru, la jertfe pentru biserică, acest ideal a suris părinților nostri la facerea statutului organic, el a inspirat liberalele dispozițiuni din legea fundamentală a bisericeii noastre, el a pus tôte alegerile pe baza cea mai largă posibilă deschizând loc în sinodul parochial, de aici în cel protopresbiteral, apoi în cel eparhial și în cele din urmă în cel metropolitan tuturor parochienilor, cari sunt majoreni, de sine stătători, nepătați, și cari și împlinesc detorințele parochiale.

De ani 30 avem acésta organizațiune în biserica noastră, și ori cât de sublim a fost idealul, care a condus pe părinții nostri la punerea bisericeii pe bazele acestea liberale, ori cât de nobilă a fost intențiunea lor, ori cât de bună și clară este legea acésta; ómenii sunt chemați să o pună în practică, deci s'a putut întâmpla ca practica vieții să nu justifice pretutindenea așteptările legate de acésta nouă organizațiune.

Judecând fără preocupățiune starea actuală a lucrurilor, observăm progres constant în afacerile noastre bisericesti, rezultat acesta al spiritului liberal, care a condus pe cei ce au fost

chemați să pună în practică dispozițiunile din legea noastră fundamentală. Acésta o accentuăm cu tótă hotărîrea ca caracteristică a stărei de lucruri în biserica noastră, ca lucru în genere cunoscut, care nu e tras la îndoielă.

Că sunt ici-colea casuri sporadice, în cari au eșit la suprafață slăbiciunile omenesti, rivalități personale, pôte și întereze personale, pôte și simpatii, pôte și antipatii, aceste neajunsuri nu pot atinge partea preponderantă a stărei de lucruri, și preponderantă este compēna, care apasă mai greu, și în acésta aflăm progresul.

De mare interes ar fi să se facă din locurile competente un studiu asupra vieții de ani 30 a constituționalismului în biserica noastră, și atențiunea acelu studiu să se extindă asupra tuturor factorilor, cari au avut influență asupra desvoltării lucrurilor din biserica noastră.

De interes mare ar fi cel puțin atâta să știm acuma în ce măsură au luat parte la viața bisericească elementul preoțesc și elementul laic.

Elementul preoțesc s'ar pute controla în frecuența la alegerile de membri preoți în sinódele protopresbiterale, în colegiile preoțesti menite a trimite reprezentanți în sinódele eparhiale și în cele metropolitane. S'ar pute controla în activitatea preoției la lucrările sinódelor protopresbiterale, în cele ale scaunelor protopresbiterale.

De mare importanță ar fi să știm în ce măsură și mai ales în ce spirit se manifestează în sinódele parochiale lucrarea elementului mirenesc.

Și elementul acesta are un important rol în biserica noastră la tot soiul de alegeri, căci tôte aceste sunt puse în mâinile sinódelor mai ales parochiale.

Din incidentul alegerilor din anul acesta de interes ar fi să șcim cel puțin în percente participarea elementului preoțesc și al celui mirenesc la alegeri, și la locul al doilea de deosebit interes ar fi să știm în ce măsură s'au observat curățenia, sănțenia alegerilor.

Sciute acestea, s'ar putea lua măsurile cuviincioase pentru delăturarea neajunsurilor, ca fără pedeci să putem da înainte.

Praxa, de ani 30 ne-ar pute deschide ochi în multe direcțiuni, și ne-ar da elemente de judecată, cu cari înarmați am vedea lucrurile în adevărata lor ființă.

Sunt dorințe aceste; cari sunt îndreptățite, cari noi ni le-am pus nu odată, și nu numai din incidentul alegerilor.

Dacă voim să avem organism sănătos, trebuie să întărim cele bune, și să delăturăm cele rele.

Aceste făcând, vom lucra în spiritul părinților nostri.

Reforma calendarului în România.

Mai mulți deputați au prezentat în ședința din 15 Martie v. a camerei române un proiect de lege pentru primirea *Calendarului Gregorian*, atât în viața de stat, cât și bisericească.

Proiectul prezentat e următorul:

Art. 1. — Ziua de 19 Iulie anul 1900 va fi considerată în tótă România drept ziua de 1 August, și cu începere dela acésta dată calendarul numit Gregorian sau stil nou, va fi singurul calendar întrebuintat pentru exprimarea datelor în tôte actele vieții civile și religioase și ale tuturor autorităților publice.

Art. 2. — Se vor respecta după 19 Iulie stil vechiu tôte datele și terminele fixate în stil vechiu, înainte de punerea în aplicare a acestei legi transformându-se în date corespunzătoare stilului nou, devenit singur legal.

Art. 3. — Sărbătorile naționale și religioase își vor păstra datele actuale, socotite în stil nou.

Acest proiect de lege este semnat de 14 deputați.

Espunerea de motive e împrumutată din memoriul făcut „Societății de științe” de dnii profesori universitari Spiru Haret, David Emanuel și E. A. Pangrati.

Sinodul protopresbiteral al tractului Zarandului.

(Incheiere)

Din partea școlară a raportului aflăm, că în Zarand, se află 37 școle populare cu 38 învățatori, fiind numai la o singură școlă, la cea din Brad aplicat 1 învățator și 1 învățătoare.

Copii obligați a cerceta școlă au fost: 4243, dintre cari numai 2157 adevă 50% au cercetat școlă. Se vin pe o școlă câte 59 de elevi sau tot pe al 19-lea suflet câte un elev.

Edificiile școlare proprii au 33 parochii, închiriate sunt 5.

Dintre cele 33 școle, corespunzătoare sunt 24, ear necorespunzătoare 9 și anume Cănel, Crăciunești, După-pétră, Luncoiul de sus, Mestécăn, Prihodiște, Seliște, Trestia, Tereșel și Zdrapți.

Grădini școlare au 31 școle dintre cari numai 17 sunt cultivate ear 14 necultivate.

Biblioteci școlare se află la 5 parochii cu vreo 300 tomuri.

In ajustarea școlilor, deși se constată o îmbunătățire față de trecut, totuși, ca ajustarea să corespundă întru tôte mai este mult de prestat.

Școle nouă corespunzătoare legii s'au zidit în a. 1898 în: Criscior, Ormindea, Blășeni și Buceș; ear în an. 1899 în Vaca; sunt în pregătire de a se zidi: Valeabrad, Crăciunești, Zdrapți, Buceurești, și După-pétră.

Averea școlilor reprezintă suma de: 38.116 fl., ceea-ce arată o creștere de 8.105 fl. 30 cr. față de a. 1898, provenită prin zidirea unor școle nouă.

Venitul anual al școlii e: 11.807 fl. 53, cr. de unde se vede o creștere de 444 fl. 53 cr. față de 1898.

Salarii s'au dat învățătorilor: 11.060 fl. în termin mediu 291 fl., pe fie-care învățător.

FOIȚA

Femeia în lupta vieții.

(Urmare și fine).

Acest adevăr însă se pôte formula astfel: Sarcinile familiei se sporesc necurmat și capul familiei singur nu e în stare a procura mijlocele pentru traiul vieții. Il ajută în greaua sa muncă soția și copiii — feciorii și fetele de o potrivă. Problema prevăzătoare a creșterii este că fetele cari sunt serace sau trăiesc în condițiuni de mijloc, să învețe astfel de meserii sau știință, pe care o pot folosi în familia bărbatului lor pentru câștigarea pânei. În clasele mai serace ale poporului creșterea progresază de mult în acésta direcțiune. Dar clasa de mijloc are mai multă sfîlă respective pseudo-sfîlă. În acésta clasă i derogă chiar și unei femei a lucra. E o modă în societatea acestei clase, că fiecare privește tot în sus. Funcționarul cu leafă modestă, avocatul cu câștig mai mic, medicul, comerciantul și crește fata după codicele „manierelor elegante”. Comerciantul maimuțarește pe bancher, funcționarul n'ar vrea să rămână mai pe jos de gentry, cei din gentry și iau de model pe magnat. În reacțiunea reciprocă

a traiului social grandomania cea fără bani se preface într'un principiu de viață obicinuit. O fată crescută astfel merge la „jour” și nu scie nimic și nu învață nimic, ear tatăl ei n'are nimic și nu-i pôte da nimic pentru viață. Aceste fete rămân nemăritate și dacă nu le ține familia sau rudeniile ajung într'o situațiune din cele mai amare. Crudele experiențe ale vieții au îndreptat deja mult și în acésta direcțiune, dovadă despre acésta e faptul că carierele potrivite cu natura femească sunt într'adevăr inundate de femei. Și cu cât se sporesc mai mult numărul acestor experiențe, cu cât mai mult o parte din bărbaii clasei de mijloc se îngrozește de căsătorie, cu atât mai mult se va spori și numărul acestor fete cari nu se pot mărita și vor fi avisate la munca propriilor mâni, tot mai puternică va deveni părerea că fetele din clasa de mijloc vor trebui crescute pentru cariere pe cari pot să-și câștige pânea. Pentru că acolo unde capul familiei n'are avere, unde la căsătoria fetei nu se pôte aștepta sprigin din partea rudeniilor; acolo după nestrămutatul adevăr statistic e probabil că fata nu și va duce viața alături cu un bărbat iubitor și harnic, ci rămânând avisată la sine, va fi silită să lucre ca să-și susțină viața.

Deci direcția creșterii familiare o sta-

bilescă acest adevăr trist. Dar acum vine statul. Legile noastre s'au îngrijit numai de acele fete cari s'au măritat. Statul a apêrat, a regulat instituțiunea căsătoriei. Dar acum când o bună parte a fetelor nu se pôte mărita, statul trebuie să se gândească de regularea și apêrarea instituțiunei holteismului. Validitatea practică a omnipotenței de stat i impune guvernului datorința a ușura lupta particularilor ce se luptă unul contra celuilalt pentru existență, se niveleze accidentele luptei și se netezească după putință contrastele cele mari. Problema politiceii sociale de stat va fi deci a face posibil și fetelor să se pôte cualifica pentru ramuri de câștig independente. Pe altă cale și într'alt mod statul nu va putea remedia chestia holteismului. Trebuie deci să se îngrijescă. ca și femeile să pôte intra în emulațiunea universală și să pôte lupta pentru traiul lor.

Ordinea naturală a lumii a fost ca femeia să străbată cărările vieții împreună cu bărbatul seu. O parte din bărbai însă lasă pe femeie avisată la sine. Ordinea lumii viitoare va fi, că o bună parte a bărbaiilor și femeilor vor percurge viața separat unii de alții. Iși vor sta față în față, și precând până acum au purtat împreună grijile grele ale vieții în căminul familiei iubitoare, acum

despărțiți unii de alții vor stărui ași susținea viața unul contra celuilalt. N'ar fi ore o nedreptate strigătoare la ceriu a despoia pe femeie de acel drept de a putea folosi în acésta luptă înverșunată tocmai acele arme ca și bărbaii? N'ar fi absurdă creșterea familiară, care n'ar pregăti pe fete pentru acésta luptă?

Astăzi nu mai valoréză argumentul acela, că femeia prin natura sa ar fi necapabilă și neacomodabilă pentru ore cari cariere de câștig. Până când bărbatul a fost neinstruit și neabil, nici el nu a putut practica cu folos unele cariere. Dar l'au crescut și l'au instruat și creșterea și instrucțiunea și-au adus ródele sale. Astăzi și despre fete se crede că nu sunt apte pentru una sau alta carieră. Firește că nici n'au fost crescute pentru acele cariere. Dar dacă vor învăța și ele, vor fi și ele capabile spre ce n'au fost până acum. Se pôte că experiența va arăta că cariera medicală nu e pentru femei, cu tôte că mulți cred contrariul, pentrucă și pe femeie, pentru răbdarea, bunătatea, compătımirea și gingășia ei de cea mai bună îngrijitoare a bolnavilor. Ear dacă experiența ar dovedi și contrariul acestei supozițiuni, tot nu este iertat a eschide pe femeie dela carieră, pentru că nu este iertat a le eschide în genere dela nici o carieră. După cele ce preced problema po-

Dintre cei 38 învățători aplicați în a. 1898/9 au avut cursul pedagogic 26, cel teologic 2, și 4 sau mai puține clase gimnastice 10 înși.

Cualificații au fost 23, necualificați 15. Definitivi au fost 16, provizori 22.

Dintre școlile 12 au fost vizitate în decursul anului școlar din partea inspectorului tractual.

Examenele au decurs conform unei programe staverite de mai înainte. La 26 școlile examenul au decurs sub conducerea ppresbiterului tractual, iar la celelalte 10 sub conducerea comisarilor G. Părău, St. Albu, Dr. P. Oprea și J. Costea.

Rezultatul examenului a fost la 16 școlile „bun“, la 12 „suficient“, la 3 „mediocru“, la 5 „debil“, iar la o școală nu s'a ținut examenul.

Pe an. 1899/900 se află 17 inv. definitivi și 21 provizori. Dintre învățători 30 sunt îndreptățiți, iar 8 tolerați.

Averea reuniunii învățătoresți se află tot în administrația de mai înainte (?); iar conferințele învățătoresți s'au ținut la termenul prefapt de Ven. Cons. archid. la cari dintre învățătorii din Zarand au participat 23.

Din partea fundațională a raportului aflăm, că averile bisericesti an de an se administrează tot mai regulat. Din 51 parochii numai 8 și anume: Blășeni-Plaiu, Blășeni-Sat, Blășeni-Grosuri, Mihăleni, Birtin, Cărăstău, Crăciunești și Lunca restăză cu rațiociniile pe 1898, pe când toate celelalte le au așternut și încă multe chiar și pe a. 1899.

Protopresbiterul descoperă că și pentru pregătirea acestor rațiociniile a emis comisari așa că până prin 30 Iunie toate rațiociniile vor fi înaintate Ven. Cons. archid.

Vom ajunge deci în curând să avem date exacte despre averea fieste cărei parochii și se putem reclama câte ceva și pentru bibliotecile școlare, ajustarea școlilor etc.

Rațiociniul fondului protopresbiterial pe anul 1899 s'a aprobat, bugetul pe 1900 s'a staverit. Din rațiociniul fondului protopresbiterial aflăm, că epitropia a depurat din prețul caselor ppresbiterali, cumperate de vre-o doi ani suma de 1500 fl. și mai debităză cu 3500 fl. De sigur, că și aceste pasive se vor depura curând după ce Ven. Cons. arch. va încuviința concludul sinodului ppresbiterial de a încasa dela fie-care parochie 5% după averea-i bani gata și obligațiunii.

La sporirea fondului ppresb. contribuie societatea înfloritoare „Crișana“ din Brad de vre-o câțiva ani cu câte 300 fl. anual.

Starea averilor bisericesti școlare la finea a. 1898 a fost 321.693 fl. 38 pasive 5.184 fl. 68 de unde rezultă avere curată: 316.508 fl. 70 cr., ceea-ce arată creșterea de 22.772 fl. 80 cr. adică: 7 1/2% față de a. 1897.

În această avere e computată și valoarea bisericilor și școlilor, precum și toate odorele și mobilierul bisericesc și școlar.

litice de stat este că trebuie să crescem pe femeii pentru ramuri de câștig independente. Acesta e principiul care trebuie aplicat fără excepțiune. Dacă ordinea naturală a lumii va începe a se alcătui astfel că barbatul și femeia nu vor perurge împreună viața, atunci va trebui să ne îngrigim de creșterea și instruirea fetelor ca și de a feciorilor, de starea holteismului, precum ne am îngriguit și până acum de ocrotirea instituțiunii căsătoriei.

În numele demnității sexului femeesc nu se poate protesta contra acestui principiu. Din contră demnitatea sexului femeesc pretinde ca să fie recunoscută de egală în rang și putere cu demnitatea sexului bărbătesc. Sexul femeesc s'ar degrada pe sine însuși, dacă s'ar subtrage dela luptă și n'ar pretinde să pōtă lupta pentru susținerea existenței proprii cu aceleași puteri și mijloce cu cari luptă sexul bărbătesc.

Frumoșă scriitoare a epistolei, a cărei inimă ilusionistă protestăză cu atâta energie contra medicilor-femei, să se împace cu planul sororii sale. Să cugete numai asupra acestui tractat arid și va vedea că noi avem drept.

După Seress L.

Comitetul și epitropia ppresb. s'au reales întreginduse locurile devenite vacante prin membrii noi.

Pentru scaunul ppresbiterial s'a indus în ternar: parochii: Ioan Fugăță (Luncoiul de jos), Iosif Costea (Vaca) și Andron Bogdan (Țerețel)

Pe baza acestor cifre cu plăcere constatăm, că în protopresbiteratul Zarandului afacerile: bisericesti, școlare și fundaționale arată un progres treptat.

Meritul este al șefului tractual al P. O. D. Vasiliu Damian, care cu abnegațiune și zel vrednic de laudă se silește a folosi ori-ce ocaziune binevenită întru binele bisericești școlii și poporului de sub înțelepă sa conducere.

Totuși, ce mirare! Și un protopresbiterat, ca Zarandul, se pare a fi prea puțin pășător de sōrtea protopresbiterului său! Do vadă e împregiurarea, că concludul sinodului ppresb. estraordinar din Nov. 1899 de a face protopresbiterului o dotațiune de 420 fl. dela parochiile din tract, au respuns până acum numai vre o 19 din 51 parochii. Și durere, că și din aceste unele, vre-o 5 au denegat a solvi cuota sub pretextul sărăciei.

Sinodul ppresb. ord. a accentuat desnou necesitatea de a se crea pe seama ppului o dotațiune corespunzătoare, ca astfel să și pōtă împlini chemarea tot cu mai mare zel și a recomandat tuturor parochiilor tractuale să contribuie cu neînsemnata cuota anuală de 5—10 fl., căci la din contră se va cere întrevinerea Ven. Cons. archid.

Avem speranță, că parochiile și vor trage de sēmă și vor satisface și datorinței acesteia cu drag, căci au în fruntea lor un protopresbiter cu calificațiune și daruri superioare, care pretutindeni și represintă protopresbiteratul și neamul cu demnitate și de al cărui sfat mulți credincioși au lipsă în nevoile zilnice ale vieții.

De sigur că multe afaceri vor merge și mai bine, îndată-ce toate organele subalterne și vor împlini cu conștiențiozitate chemarea lor, — ceea-ce sperăm, că va urma din îmbunătățirea barem încâtva a stărei materiale a parochiilor prin crearea de dotațiuni mai corespunzătoare și și mai mult în urma ridicării treptate a calificațiunii celor chemați a cârmui singuraticele parochii.

Dzēu să ajute dreptății!

Dr. P. O.

Din diecesa Caransebeș

Deputați preoțești la sinodul eparchial s'au ales: P. C. Sa Dl Archimandrit Filaret Musta în cercul Caransebeșului, în cercul Valeaboului protopresb. Andrei Ghidiu, în al Mehadiiei protopresb. Mihai Popoviciu, în al Lugoșului protopresb. Dr. George Popoviciu, în al Ghiladului protopresb. Ioan Pinciu, în al Buzășului protopresb. Ioan Pepa, în cercul Bogșei protopresb. Maxim Popoviciu, în cercul Teregovei prof. dir. Dr. Iuliu Olariu, în al Satului-Nou protopresb. Trifon Miclea, în cercul Coșavei presbiterul George Popoviciu, în cercul Făgetului protopresbiterul Sebastian Olariu, în al Iamului presbiterul Iosif Tămășel; protopresb. Dr. George Popoviciu, în Zgribesci, protopresb. Alexandru Popoviciu, în Oravița, presbiterul Aurel Drăgan, în Jebel, protopresb. Filip Adam, în Sasca Montană, presbiterul Luca Lazarescu în Fizeș, presbiterul Ioan Cocora, în Verșet, presbiterul Mihai Blidariu în Bozovicu, presbiterul David Terfaloga, în Reșița-Montană.

— Deputați mireni au fost aleși în cercul Buziaș d-nii: George Ioanovici, proprietar, mare și fost secretar de stat și Ioan Marcu, asesor consist. și învățător în Bocșa-montană.

Revistă internă

Nou ministru a latere. Fōia oficiōsă din 31 Mart. publică autograful prin care Maiestatea Sa a absolvat pe ministrul-president Szell dela conducerea provisorie a ministerului maghiar a latere precum și autograful despre denumirea contelui Széchenyi Gyula de ministru în jurul persoanei Maiestății Sale.

Societatea Lloyd din Pesta.

Din raportul anual prezentat de secretarul Max Falk în adunarea generală a susnumitei societăți, ținută la 18/31 l. c., extragem unele părți mai interesante.

Referentul spune între altele, că chestiile economice, a căror regulare de patru ani se ventilăză, nici acum nu și-au aflat rezolvirea definitivă, nu din vina Ungariei, ci din a celeilalte jumătăți a Monarchiei, se speră însă că raportul de reciprocitate ce există între ambele state ale monarchiei, va fi provăzută cu toate atributele legalității pe timp mai îndelungat, sau dacă acesta n'ar fi cu puțință, Ungaria le va regula pentru sine independent.

Accentuăză „nesuințele agresive“ pentru ridicarea agriculturii prin asigurarea de avantagii în contul comerțului și industriei; acestor nēsuițe li se va opune cea mai hotărîtă rezistență, deoarece prosperitatea materială a patriei e condiționată dela concurența armonică a tuturor factorilor vieții economice.

Situația societății e preste tot mulțumitoare, (spune referentul, am putea adauge splendidă). Să luăm în privire numai datele referitoare la ziarul edat de societate. Importanța la care s'a avântat „Pester Lloydul“ al cărui redactor șef e Max Falk se vede de acolo, că ministri englezi de mai multe ori au citat în ședințe publice parlamentare opiniile, desvoltate în această fōie, în diferite chestii europene. Contul jurnalului arată venite curate în suma de fl. 70.994.69, din care rămâne după capitalizarea de 5% și amortisirea capitalului investit în tipografie, fl. 62.787.65. Pentru redacțiune și administrațiune e destinată suma de fl. 40.472.16.

Adunarea generală a institutului de credit și economii „Albina“.

Sâmbătă, la 31 Martiu a. c. s'a ținut în localul casinei de aici adunarea generală a institutului „Albina“, pe lângă un interes viu al acționarilor.

Precis la orele 10 a. m. presidentul consiliului dl Petru Nemeșiu, deschide ședința și constată, că pentru adunarea generală sunt depuse 2501 acții, iar prezenți la apelul nominal se constată că sunt 55 acționari cari represintă aproape 400 voturi.

Presidiul designăză de verificatori pe acționarii Dr. Vecerdea și Iuliu Bardossy iar de notar pe Dr. Ioan David.

Urma să se cetescă raportul general — dar la insistența mai multor membri s'a cetit numai raportul consiliului de inspecțiune cu propunerile referitoare la distribuirea venitului curat, și a cotei de binefaceri.

Direcțiunea institutului „Albina“, în raportul seu general cătră adunare a luat de astă-dată poziție față de atacurile josnice ce au îndreptat presa opozițională maghiară asupra institutului, — și adunarea consimțind întru toate cu vederile direcțiunii a aprobat ținuta demnă și hotărîtă a celor din fruntea institutului, când vorba e de a apēra cu vrednicie un institut economic de primul rang între cele din patrie, care institut nu a făcut și nu face decât politică economică și vine în ajutor celor-ce au lipsă de credit, fără privire la aceea că sunt de legea ori limba noastră.

Propunerile referentului totodată director executiv dl Parteniu Cosma s'au primit toate în unanimitate, — asemenea dotarea fondurilor de rezervă, a dividendei cu 14 florini pe fiecare acție.

S'a decis, ca suma destinată pentru scopuri culturale și de binefacere să fie distribuită astfel:

1. Pentru masa studenților . . . fl. 3000
2. Asociațiunii pentru trebuințele școlii civile de fete . . . „ 1000
3. Școlii reuniunii femeilor române din Sibiu . . . „ 300
4. Internatului reuniunii femeilor române din Brașov . . . „ 200
5. Asociațiunii pentru spriginirea școlilor etc. din Brașov . . . „ 200

6. Societății academice „România Jună“ din Viena taxă de ctitor la internat per fl. 1000. — rata ultimă fl. 200	
7. Societății „Petru Maior“ Budapesta „ 100	
8. Alunneului din Timișōra . . . „ 100	
9. Fundațiunii „N. Zsiga“ Beiuș . . . „ 100	
10. Internatului gr.-or. din Beiuș . . . „ 100	
11. Fondului studenților morboși dela gimnasiul din Brașov . . . „ 100	
12. Fondului studenților miseri dela gimnasiul din Blaj . . . „ 100	
13. Fondului studenților dela gimnasiul din Brad . . . „ 100	
14. Reuniunii române de musică din Sibiu . . . „ 100	
15. Reuniunii române de agricultură din Sibiu . . . „ 100	
16. Reuniunii pentru înfrumșețarea orașului Sibiu . . . „ 100	
17. Reuniunii igienice a comitatului Sibiu . . . „ 50	
18. Gremiului comercial din Sibiu pentru cursul de contabilitate . . . „ 50	
19. Reuniunii pentru înfrumșețarea orașului Brașov . . . „ 50	
20. La dispozițiunea direcțiunii . . . „ 450	
Total „ 6500	

După terminarea acestor agende presidentul a pus la ordine alegerea a doi membri în direcțiune. Au fost aleși cu mare majoritate Dr. Liviu de Leményi avocat în Sibiu, și Stefan Stroia protonotar, ér în consiliul de inspecțiune: Dr. Ilarion Pușcariu, Ioan Crețiu, Dr. Elie Beu, Dr. Remus Roșca și Nicolau Penciu. Dintre acționarii externi au participat Dr. Ioan Mihu, Dr. Iancu Mețianu, George Dima, George Pop de Băsesci, protopopul Mercuriei Ioan Droc, protopopul Iuliu Dan din Făgăraș, protopresbiterul Romul Mircea din Mediaș, viceprotopopul Cutaan din Săcădate și acționarii fruntași din Seliște în numer complet.

Continua desvoltare spre bine a institutului e o garanță puternică că acest înfloritor institut, primul între instituturile noastre va propăși sub înțelepă conducere a factorilor dătători de ton pe drumul apucat și va revērsa binefaceri sale în măsură și mai mare asupra diferitelor instituțiuni culturale, pe cari și pân' aci le a protegiat și luat sub al seu scut.

Raportorul

Revistă externă

Un Român generalisim bur.

O telegramă de ieri anunță, că comandant suprem al armatei Transvaalului va fi denumit în locul lui Joubert generalul Botha, fiu de grănițer român, din comuna Ivești, comitatul Bistrița Năsud.

Botha a fost oficer în armata austriacă. În 1881 a fost locotenent cu garnisōna în Agram, unde făcuse datorii prea mari, așa că a fost nevoit să demisioneze din armată. Apoi a plecat în Africa-de-Sud.

Tatăl seu trăiește încă și e în etate de 73 de ani. Ultima scrisōre a fiului cătră tatăl seu, scrisōre în românește, datează de la 17 Septemvrie 1897.

NOUTĂȚI

Deputați mireni la sinodul archidiecesan mai sunt aleși: în cercul Geoagiuului Petru Pipoș, jude reg. de tablă în pens. din Sibiu; Dr. Aurel Muntean, adv. în Orăștie; în cercul Iliei: Victor Tordășianu, oficial cons. în Sibiu și Augustin Nicōră, propr. în Deva; în cercul Hațegului cav. George Dănilă, primar în Hunedōra și Ambrosiu Bărsan proprietar.

Alegerea eforiei școlilor din Brașov.

Joi în 16/29 Martie s'au întrunit în ședință delegațiunile școlare dela biserica s-tului Nicolae din Scheiu și dela biserica stei Adormiri din cetate, alegându-și de președinte pe notarul public regesc, dl Petru Nemes, iar de membri în eforiă pe următorii dni: 1)

Dela sf. Nicolae: Ioan Petric, Vasile Voina, Dr. V. Saftu, Sterie Stinghe, Arsenie Vlaicu și D. Pascu. 2) Dela biserica din cetate: P. Nemes, Dr. G. Bainulescu, Teodor Spuderca, Nicolae Flustureanu, Dr. Ios. Blaga și G. Chelariu. — Eforia s'a constituit apoi, alegând ca președinte pe dl protopop Vas. Voina și ca vicepreședinte pe dl Nicolae Flustureanu.

Ministrul cultelor Dr. Iuliu Wlassics s'a restaurat în privința sanitară pe deplin și precum se spune, după Paști va relua conducerea ministeriului.

Nenorocire. Cu durere aflăm, că dl Zeno de Mocsonyi, voind să călătorească dela Capolnaș la Făget a fost atins de un accident nefericit. Spăriindu-se caii, s'a răsturnat trăsura și dl Zeno Mocsonyi, greu rănit a fost dus la clinica contelui Szirmay și pus sub îngrijire medicală. Ii dorim din inimă grabnică restaurare.

Fapte creștinești. Preotul Ioan Moldovan din Pătrângerii aduce la cunoștință publică jertfele și binefacerile prestate bisericei de bunii săi credincioși, al căror zel e vrednic de laudă și faptele lor servescă și altora de pildă. Și anume: din colecte dela evlavioșii creștini s'a procurat o evanghelie și liturgier cu prețul de 60 cor.; a fost dăruit un epitrahil în valoare de 10 cor.; o masă, un dulap, un scaun arhieresc în sf. altariu, o strană pentru cântăreți, trei covorași pentru sf. prestol în valoare de 100 cor.; un stihariu în preț de 20 cor. lucrat și dăruit de dna Giurca. Cantorul Ioan Trif a cumpărat un clopot cu 500 cor.

Cu ocaziunea sfințirii clopotului s'au mai făcut colecte benevole, din cari s'a cumpărat o cruce de argint cu 25 cor. și perdele la ușile împărătești cu 15 corone. Nu mult după acestea Petru Căndea din Zlatna și soția Victoria au procurat trei potire de argint și aurite cu cele aparținătoare la dînele în preț de 80 cor., donându-le câte unul bisericei din Zlatna, din Bozeș și al treilea bisericei din Pătrângerii. Tot atunci o bună creștină a donat două covore lucrate de ea cu multă artă în o valoare medie de 40 cor.; Ioan Irimie a procurat un sfeșnic cu trei ramuri pe masa sf. altariu în valoare de 12 cor. și primarul actual alte două sfeșnice în valoare de 24 cor. Petruț Hanes a cumpărat o cadelnită în valoare de 7 cor.

Coroana tuturor binefacerilor a completat-o marinosul donatoriu Dumitru Cărbunariu și soția Ana, pre cari D-zeu ia ridicat la o stare frumoasă și cari au jertfit pentru facerea fruntarului, a ornării lui cu tablourile sf. apostoli, evangheliști și a învierii, vr'o 1000 de corone. Cu ocaziunea unor reparaturi necesare s'au făcut colecte benevole de 80 cor. Pentru aceste prinose ale dragostei de biserică strămoșescă li se aduce vie mulțumită.

Impărțire de pădureți. Subscribul comitet central vestește prin aceasta, că Vineri, în 6 Aprilie n. c. la orele 11 din zi va împărți în mod gratuit mai multe mii pădureți (meri, peri, pruni, cireși etc.) La împărțire vor avea întâietate membrii Reuniunii noastre, cum și școlile de pomi. Pădureții se iau în primire în ziua și ora amintită dela locuitorii subscribului president (strada Crucii nr. 7). Sibiu, 31 Martie n. 1900. Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“. D. Comșa președinte. V. Tordășianu, secretar.

Ungaria la expoziția din Paris. Intre cele 40 de state, care participă la expoziția internațională din Paris, va fi reprezentată în mod demn și Ungaria. Sunt cu totul 76.000 de exponenți, dintre cari 4000 din țerele coronei ungare, așadar 1/19 parte. Secțiunile expoziției ungare se află într'un stadiu foarte înaintat în privința lucrărilor. Comisiunea ungară lucră cu mare zor la aranjarea obiectelor cu vr'o 50 de oficianți, aranjieri și referenți și cu 200 de lucrători maghiari. Deschiderea expoziției se va face precum se știe la 14 Aprilie n. în Salles de Fêtes, care poate cuprinde 14.000 de omeni.

La dorința Monarhului se va expune spre vedere și tabloul castelului din Gödöllő. Catalogul va apărea în săptămâna viitoare în limba franceză și se împarte gratuit între vizitatorii expoziției.

Populațiunea României. Noua statistică a populațiunei României arată cifra totală a locuitorilor de 5,912.520. Din această sumă sunt: 2,994.890 bărbați și 2,917.624 femei. Populația în comunele rurale este de 4,798.012, iar în comunele urbane de 1,114.508.

Din Deva ni-se scrie: Cu ocaziunea scrutiniului alegerei de deputați mireni, s'evirșit la Hondol, comisarul consistorial dl Augustin Nicoră, a ținut un discurs, prin care a îndemnat pe preoții, învățătorii și toți bărbații de încredere frunțați ai cercului, ca să înființeze reuniuni de înmormântare, bibliotecii parohiale pentru popor și tinerime, să spriginască zierele populare, reuniunea economică din Orăștie, să contribuie mai mult la susținerea protopopului de azi și a protopopiatului Geoagiu, ca atare, în durerosă contradicție cu sinodul protopopesc, carele a hotărât ștergerea tractului, după mórtea dlui ppresbiter Vasiliu Pipos. Unele părți, cari graviteză la Deva — precum Șoimușul, Fornădia, Chișcădaga, Nevoiesul, Vălișora, Hărăul, Bêrsêul, Uroiul, Certejul ș. a. — se trecă la tractul Devei, iar reședința tractului să se mute la Geoagiu, unde a fost tractul dintru început, și unde graviteză cele mai multe comune — la judecătoria cercului și la pretură. Prin mijlocele de comunicațiune, prin băile sale și școla agronomică Geoagiul este astăzi un focal cultural administrativ — politic și comercial de primul rang pentru acele părți ale țerii.

Ortodoxia aci trebuie întărită și de aci administrată, ca din centrul cel mai firesc.

Cele două parohii din Geoagiu cu numeroși credincioși, cu două biserici frumoase încă sunt o dovadă a tăriei Geoagiului. Intrebarea alegerei reședinței tractului o lasă altcum dl comisar consistorial, ca o întrebare deschisă, care trebuie încă bine studiată și cumpănită. Tractul însă ca atare, trebuie susținut cu ori-ce preț, pentru-că e interes de viață pentru cerc. La fine dl comisar îndemna la dragoste reciprocă și ascultare către autoritățile superioare.

Îmbărbătează pe toți la spriginirea preoților și învățătorilor, cari sunt povățuitori și fidești ai poporului. Tote aceste bune sfaturi le-a adresat dl Nicoră alegătorilor în numele seu și al dlui Dr. Aurel Muntean, când cu alegerea din cercul Iliei.

Un membru present.

Necrolog. Jalmicii părinți, frați, surori so-cru, cumnați, cumnată, nepoți și nepoțe aduc la cunoștință tuturor rudeniilor și cunoscuților, că prea iubitul lor fiu, frate, cumnat și unchiu *Laurențiu Maximilian*, comisar de poliție, după suferințe îndelungate, fiind împărțit cu s-tele Taine, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, Vineri în 17 (30) Martie a. c. la orele 10 a. m. înal 47-lea an al etății sale.

Rămășițele pământesci ale defunctului s'au ridicat din locuința sa, Duminecă, în 19 Martie a. c. și s'au așezat spre eternă odihnă în cimiterul bisericei Sf. Nicolae din Prund. Brașov, 17 (30) Martie 1900. Fie-i fărîna ușoră și memoria binecuvântată! Ioan Maximilian, paroh în Stupini-Brașov și Elena Maximilian, ca părinți. Ludovic Roman, căpitan c. r. în pensie ca socru. Iosif Maximilian paroh în Brașovul-vechiu, Ioan I. Maximilian capelan, Elena Maximilian m. Hamsea, Maria Maximilian m. Dr. Putici, ca surori și frați. Voicu Hamsea, protopresb., Dr. Traian Putici, protopresb., Maria Maximilian, n. Pop, Leon Roman comptabil, Ludovic Roman, funcț. polițienesc, Adrian Roman, sublocot. c. și r. ca cumnată și cumnați.

Cas tragic. Din Orăștie se scrie, că în casarma de infanterie s'a întâmplat un cas de mórte foarte indiușător. Feciorii probau un revolver, pe care aveau să-l curățescă, când deodată se slobozi și nimeri pe gregarul Petru Rus tocmai în frunte. Acesta cetea o epistolă dela mamă-sa, în care-i scria: „Nădăduesc, că șirurile mele te vor afla în deplină sănătate“.

În momentul acesta-l nimeri glonțul și sêrmanul căzu mort. Nici unul nu presupunea ca revolverul să fie plin.

Un act de răsbunare. Advocatul Dr. Horváth István din Buda a fost ucis Vineri în cancelaria sa din partea unui client al

seu, anume Nyuli Mihály, care imediat după sêvirșirea omorului s'a înfățișat însuși de bună voie la poliție, unde a mărturisit faptul. A sêvirșit crima din pricină că advocatul îl păgubise într'un proces de o moștenire de vr'o 4000 florini și ajungând la ceartă aprinsă, Nyuli a scos un revolver și a tras de mai multe ori asupra advocatului, care mai târziu a murit între chinuri cumplite. Uci-gașul e om inteligent; mai înainte fusese oficer și a luat parte în mai multe lupte din Italia ca legionar maghiar. Ajunsesse odată la avere frumoasă, acum însă a sêrăcit cu totul.

Nenorocitul ucigaș e deja în vârstă de 67 ani.

Mâna sorții. *Kel. Ért.* primește din comuna *Ferihaz*, lângă Sighișora, unde e îngropat poetul *Petőfi* cu alți 800 de inși, căzuți în revoluția din 1848/9, știri rele despre sôrtea Sêcuilor de acolo, cari plécă rënd pe rënd la America, ear pământurile le cumpără banca sâsescă din Sighișora și le colonisază cu elemente sâsești. Anul trecut a cumpărat numita bancă 1/3 din moșia familiei contelui *Haller* și parcelând vr'o 2 mii de jugere a colonizat sași din *Feldióra* și lucrători de fabrici din *Hatzfeld*.

Locul cu osemintele lui *Petőfi* și ale celorlalți soți ai lui, în extensiune de vr'o 2 jugere, a fost transformat din partea familiei nobilitare *Haller* în un frumos parc plantat cu pomi de ornament și provăzut cu o casă, în care șede paznicul locului. Dar moșia contelui cu locul acesta de pietate pentru Maghiari, e pe cale de a se licita din partea băncei sâsești pentru pretenșiuni de 90.000 fl. Valoarea moșiei, cum spun foile ungurești, se urcă cam la 400.000 fl., banca o va lua cu 50.000 și tot va mai avé încă pretenșiuni asupra familiei boierești. Locul se va parcela și coloniza cu familii sâsești, designate deja. Grădinarul dela casa lui *Petőfi* va fi dimis, casa demolată, parcul arat, ear oaza maghiară din *Ferihaz* va dispărea penta vece... Ca să se prevină tôte aceste catastrofe, liga națională din Buda-pesta, la inițiativa vice-presidentului seu *Carol Eötvös*, va lucra, ca bunul să ajungă în mâni ungurești și să fie colonizat cu maghiari.

Mulțumită publică. *)

Corpul învățătoresc dela școla rom. gr. or. din Tilișca, la hramul școlei din 2/14 Februarie a. c. a aranjat o festivitate școlară în favorul fondului și bibliotecii școlare, cu care ocaziune au binevoit a solvi următorii marinosi domni și dómne:

Constantin Herța comptabil 4 corone; Petru Comșa, com. 6 corone; Eleonora Török poștarită 4 corone; Dr. Nicolae Comșa, medic 3 corone; Nicolae Hențiu, not. 2 corone; Mihail Itu, silv. 3 cor. Ilie Popa, hotel. 2 cor. Petru Giura, inv. și Iuliu Crișian, inv. câte 1 cor. Const. Criștin, inv. Iacob Steflea, inv. Ioan Chirca, v. not. Eug. Sfetea, inv. N. Schulavi, câte 2 cor. Nic. Muntean, pantofar, 1 cor. Teodor Doboș, com. 4 cor. Ilie Hociotă, inv. pens. N. Sglimbea și Dumitru Coman, câte 1 cor. Daniil Marcu, preot, Summer, cancel. jud. Ioan Popa, preot câte 2 cor. Nic. Hociotă, com. 4 cor. Petru Coman econ. 1 cor. Ioan Minoiu, 1 cor. Nic. Popescu com. 2 cor. Dtru Herța, 1 cor. Mar. Simion com. 2 cor. toți din Seliște. — Ilie Dobrotă preot 4 cor. Ioan Georgescu inv. dir. 2 cor. Adam Micu, not. 4 cor. Ales. Palaghieș v. not. Nic. Șerb inv. Roma Costin inv. Ana Troncă inv. Dtru Șufană, Ioan Vlad, Nic. Branga, compt. câte 2 cor. toți din Poiană. Dion. Juga not. 4 cor. Ioan Tanase, inv. 2 cor. Vas. Dobrescu, inv. 1 cor. toți din Rod. Ilie Iosof, preot 2 cor. Avram Acilenescu, not. 4 cor. Em. Lupan, adj. not. 1 cor. Nicol. Marcu, propr. 2 cor. Ioan Têmpăniaru 2 cor. toți din Galeș. Sabin Savu, not. 2 cor. Sever Chețian, inv. 1 cor. din Vale. Aurel Millea, not. 4 cor. Ioan Savu, inv. 2 cor. Ioan Vițelariu, inv. dir. 2 cor. toți din Poplaca. Oct. Berghezan, not. și Nic. Iosif, inv. câte 2 cor. din Aciliu. Ana Florian, 2 cor. din Racovița. Ioach. Muntean, preot 4 cor. din Gurariului. Nic. Rechișan, com. în Săsciori 2 cor. Iosif Ianza, com. 2 cor. și Pavel Bunea, cărcimar 2 cor. ambi din Blaj. Anuța Dancăș,

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acesta redacția nu primește răspunderea.

din Vale 1 cor. Ioan Sălăgian, teolog Eug. Șerbu teol. și Ioan Bratu, stud. câte 1 cor. din Sibiu. Petru Iuga, sen. adm. protop. 2 cor. Ioan Iosof, preot 4 cor. Petru Iuga jun. capelan 2 cor. Valeriu Millea, not. 4 cor. Ștef. Rodean, prop. 2 cor. Ilie Floaș, com. 3 cor. Savu Frăcea, propr. Pant. Banciu, sen. și Nicol. Iuga, propr. câte 2 cor. Neagă Iosof, 1 cor. Daniil Iosof, com. Const. Lal, și Ioan Trichenea câte 2 cor. Ana Prică, Avram Gligor, Petru Rodean, Maria Bratu, Parasch. Rodean, Dtru Zeic, Pant. Banciu, jun. Ioan Borcea, Nic. I. Marcu, Mihailă Hașiu, și Dtru. Băscă, câte 1 cor. Ioan Hașiu, Dtru Mihaiu, Stroia Dtru, și I. Bratu econ. câte 2 cor. Ana Rodean, Ioan Iuga, Sim. Schitea, Ioan L. Schitea, Dtru Florea, câte 1 cor. Pant. Zeic, Maria Manese 1 cor. 60 fil., Dtru Roșca, Ilie Zeic, Ștef. Prică și Pavel Banciu câte 1 cor. Dela mai mulți 1 cor. 20 fil.

Venitul total al producțiunei e de 199 cor. 90 fil. din care subtrăgându-se spesele de 105 cor. și 40 fil. rezultă un venit curat de 94 cor. 50 fil. Primescă deci marinosii contribuenți și pe acesta cale mulțumita noastră.

Asemenea aducem mulțumite și D-șorelor diletante: Ana Bratu, Veturia Iuga, Elis. Rodean, precum și Dlor: Toma Ienciu, jurist, Petru Florian — diurn. pretor. și Ioan Iuga, funcț. de bancă pentru sprijinul oferit. Tilișca, în 3 Martie 1900.

Corpul învățătoresc.

VARIETĂȚI

(*Cabală*.) În foia periodică engleză, „*Modern Astrology*“ cetim că nu e lucru așa secundar, cum s'ar crede în lumea ușuratică de azi, că în ce lună se nasce cineva. Și acesta și are cabala sa. Din copilașul născut în *Januarie* se face cu timpul un bărbat credincios, care în exterior apare rigid, scurt la vorbă, dar cui ntențiuni sincere, om de încredere și onest; din fetița născută în *Januarie* o femeie economă, gospodină istetă, serioasă, dar puțin melancolică. Bărbații născuți în *Februarie* sunt fideli și cu inimă caldă, părinți excelenți; femeile mame gingașe, deschise, cu minte și credincioase. Bărbații din *Martie* n'au inventat iarba de pușcă, sunt leneși, flusturatici, le mai place, dacă se căsătoresc alții nu ei, dar nota cea mai neplăcută în caracterul lor e că cred mai mult în rău; femeile din *Martie* sunt bune gospodine, ospitale dar limbute și în plăceri schimbăcioase. Cine se nasce în *Aprilie*, e foarte ambițios dă mult pe esterior, dar e de gravitate, femeia e extravaganță, viclenă până nu-și află adevăratul consort, după aceea bună soție, escelentă mamă. De un caracter energic e bărbatul născut în *Maiu*, puțin tiran și acurat, dar simțeminte elementare îl mișcă spre atecte mari; femeilor le place petrecerea, mese frugale și ce e de căpetenie sunt drăguțe. Gust în caracterisază pe bărbații născuți în *Iunie*, credința lor lasă de dorit, caprițiosă e femeia din *Iunie*, vehementă, pretensivă, dar cu atât mai pasionată în amorul ei. Bărbatul din *Iuliu*, e delicat, capabil de mari sentimente, dar numai odată; ultrasentimentală, caprițiosă e femeia din *Iuliu* dar bună mamă și constantă în amor.

Nu e cea din urmă nici creatura din *August*: bărbatul e de un exterior dur, e orgolios, necurmat conscient de sine, de altă parte generos în amor și în amicitie; e înfocată femeia din *August*, pofitoare de a stăpâni, dar generosă. Bărbatul din *Septembrie* e critic, dar drept, lucrător, stăruitor, isteț, sîrguitor — ear femeia, alipită. Bărbatul din *Octombrie* e bine dispus, dar cu atât mai încrezută, ba și cochetă e femeia. Bărbatul din *Novembrie* e energic, independent, dar bănuitor și ușor inclinat spre mânia; — jaluză, ambițiosă ba sumetă e femeia, dar se scie stăpâni. Voios flăcăul din *Decembrie*, bun de inimă dar sovăitor — acestă din urmă însușire caracterisază și pe femeile din *Decembrie*, deși sunt soții bune și mame îngrijitoare.

Pentru tôte acestea însă cabala e valabilă numai până la ziua 21 a lunii, cine se nasce după această zi, la acela se potrivește cabala lunii următoare.

Posta Redacțiunei.

D-șorei V. G. R. Se va publica.

